



29 במרץ 2020

לכבוד
ח"כ עאידה תומא סלימן
יו"ר ועדת העבודה והרווחה הזמנית
הכנסת 9098סט
ירושלים

שלום רב,

הנדון: דיוני ועדת העבודה והרווחה ביום 30.3.20 בנושא רווחה וביטוח לאומי בימי קורונה

לקראת הדיונים מחר 30.3 בועדת העבודה והרווחה הזמנית בנושא שירותי הרווחה והביטוח הלאומי בתקופת משבר הקורונה, להלן שורה של סוגיות בתחום זה שהאגודה לזכויות האזרח מטפלת בהם, שנשמח שיקבלו מענים מאת הגורמים המוסכמים בדיונים מחר.

1. המשך תפקוד מלא של שירותי הרווחה והעובדים הסוציאליים: בפתח הדברים נציין, כי

בתקופת חירום זאת, יש להבטיח את המשך העבודה הסדירה של שירותי הרווחה, בהתאמות הנדרשות, ואף תגבור ככל הנדרש, בשל מצב החירום. אין לאפשר הפחתה במספר העובדות הסוציאליות, סגירת שירותים חיוניים או צמצום. כל אלה יביאו לנזק מידי וכמובן גם לטווח ארוך לאוכלוסיות הכי פגיעות בחברה בישראל.

מדיווחים שמתקבלים אצלנו עולה, שעל אף שההנחיות בדבר העסקת כ"א בתקופה זאת לפיהן העו"ס היו אמורים להמשיך לעבוד באופן מלא והשירותים היו אמורים להמשיך להינתן כסדרם. בפועל יש צמצום ניכר בעבודת עו"סים בלשכות לשירותים חברתיים ומקומות נוספים, ושירותי רווחה חיוניים שונים לא ניתנים כלל או שניתנים באופן מצומצם. **אנו תומכים באופן מלא בעמדת איגוד העובדים הסוציאליים בעניין זה.**

2. חבילת סיוע חירום למי שנקלע למצוקה חריפה: יש לגבש בדחיפות חבילת סיוע חירום

למי שמצאו את עצמם במצוקה כלכלית חריפה בעקבות משבר הקורונה. התייחסנו למשל לאנשים שמתפרנסים בדחק בעבודות מזדמנות וזמניות, ואינם זכאים לדמי אבטלה, אנשים המקבלים קצבאות קיום, אנשים המתקיימים מנדבות או מהסתייעות בקהילה, דרי רחוב, זרים השוהים פה ומתפרנסים בדחק, נשים בזנות ועובדי חברות כוח אדם. ביקשנו להקים קו חירום ולהקצות תקציב חירום לאספקת מזון, תרופות וכסף לקיום בכבוד לכל מי שזקוק, עד התייצבות המצב; ולהורות על דחייה אוטומטית של כל תשלום שוטף או חוב למדינה או לרשויות המקומיות.

[פנייתנו בעניין זה](#)

3. ביטוח לאומי - קיזוז חובות מגמלאות הביטוח הלאומי: בשגרה, המוסד לביטוח לאומי

הוא הנושה היחיד שמותר לו לגבות חובות מאנשים המקבלים גמלאות קיום או קצבאות ילדים באמצעות קיצוץ מסכום הגמלה. נוכח המצב ובעקבות פניותנו, המוסד לביטוח

לאומי הודיע שלא יקוז חובות חדשים מהגמלאות עד חודש יוני. יש להרחיב את ההנחיה גם לחובות קיימים, שכן צמצום של סכום הגמלאות בעת הזאת משמעו פגיעה קשה ביותר בזכותם של מקבלי הגמלאות לקיום בכבוד, ופוגע בהם אנושות.

[פנייתנו בנושא זה](#)

4. **ביטוח לאומי – יש להפעיל מיד את ועדות הערר על הועדות הרפואיות**, שהפסקת הפעלתן בהתאם לחוק נעשתה בחוסר סמכות. יש לקבוע שאין לערוך וועדות ללא נוכחות התובע או בא כוחו – כפי שנעשה כעת ואין לבטל את ועדות הערר כיוון שאין סמכות בחוק לעשותכן (בניגוד לסעיף 211 לחוק הביטוח הלאומי, ולתקנה 12 לתקנות הביטוח הלאומי קביעת אחוזי נכות) וכיוון שהן חיוניות לשם מיצוי זכויות המבוטחים. מדובר בזכויות יסוד שיש להקפיד ולמלאן, וככל שנדרש למצא דרכים אלטרנטיביות לעשות כן בתקופת מחלת הקורונה.

5. **משיכת גמלאות הביטוח הלאומי מהבנקים :**

א. **משיכת גמלאות למי שחשבונו מוגבל** – אנו מברכים על פתיחת סניפי הבנק לצורך משיכת גמלאות הביטוח הלאומי. עם זאת יש לפעול כדי להבטיח שלמקבלי הגמלאות בעלי חשבונות מעוקלים, תהא אפשרות לעשות פעולות בכספים המוגנים מעיקול באמצעות הבנקט ובאפליקציות.

[עתירתנו בעניין זה](#)

ב. **משיכת גמלאות מבנק הדואר** – קיימת בעיית נגישות למי שאין לו סניף קרוב או שהוא באוכלוסיית סיכון. אנו מברכים על הרחבת שעות כ"א ומוזמנים ביום תשלומי הגמלאות. עם זאת, זה עדין לא פותר את הבעיה במלואה. בין השאר בשל דרישת אישור נוטריון על ייפוי כוח לשם משיכת הגמלה – דבר שלא מתאפשר לרבים כרגע.

ג. **בנקים ודואר – מגבלות בשימוש בכרטיסי חיוב שנשלחים לבתים** – כדי לפתור את הקושי של משיכת הגמלאות, הוצע לשלוח כרטיסי דביט למקבלי הגמלאות. אלא שזה לא פתרון אפקטיבי לכולם – קשישים אינם יכולים לצאת להשתמש בכרטיסים, אנשים רבים לא קונים אלא במזומן כי אין להם דרך אחרת, לא לכולם יש כתובת מעודכנת. יש להיערך למציאת פתרונות לקשיים הללו.

ד. **תשלום גמלאות הבטחת הכנסה וסיוע בשכ"ד ביום 6.4** – יש לדרוש מהביטוח הלאומי לעדכן כיצד הם נערכים למועד תשלום הגמלאות האמורות. יש להבטיח שמקבלי הגמלאות יוכלו למשוך את הכספים ללא קשיים טכניים.

6. **דיור ציבורי** : על אף שנקבעה הארכת זכאות אוטומטית ומסתפקים בהצהרה בלי מסמכים, אנו מקבלים פניות לפיהן אנשים לא מצליחים להאריך או להגיש בקשות.

[פנייתנו בעניין זה](#)

7. **דמי אבטלה לעובדים המצויים בהליכי הסדרת מעמד בישראל:** יש צורך בהסדר חירום לתשלום דמי אבטלה לעובדים המצויים בהליכי הסדרת מעמד בישראל, שאינם זכאים לדמי אבטלה. המדובר במי שמרכז חייהם בישראל, וקיבלו את מעמדם מטעמים של זכויות אדם, כמו הזכות לחיי משפחה (בני זוג והורים לילדים), או מטעמים הומניטריים (נשים מוכות, בני זוג שהתאלמנו, קורבנות סחר ועוד). הם שוהים ועובדים בישראל כדין תקופות ממושכות, ומפרישים תשלומים לביטוח לאומי משכרם. גם בשגרה הם מתפרנסים בדוחק, בדרך כלל בעבודות כפיים ובשכר נמוך, והם אף אינם זכאים לביטוח בריאות ממלכתי, לשירותים סוציאליים, לסיוע בדיור, לסיוע משפטי ועוד. במשבר הקשה הפוקד אותנו הם חשובים במיוחד להידרדרות כלכלית, עד קושי הישרדותי.

[פנייתנו בעניין זה](#)

8. **דמי אבטלה לעובדים מוחלשים:** בעניין הקריטריונים המקלים שנקבעו לגבי זכאות לדמי אבטלה בתקופת משבר הקורונה, לשכירים שהוצאו לחל"ת ולעצמאים מתחומים שהושבתו בעקבות המשבר. טענו שחלק מהקריטריונים מונעים מתן דמי אבטלה לכמה מהעובדים המוחלשים והפגיעים ביותר במשק, ובהם עובדי חברות כוח אדם המועסקים כעובדים זמניים, שלא הוצאו לחל"ת, ומנהלות משפחתונים מפוקחים, הנחשבות לעצמאיות אך לא נכללו בהסדר.

[פנייתנו בעניין זה](#)

9. **דמי אבטלה לאסירים משוחררים:** יש לדאוג לדמי אבטלה לאסירים משוחררים שאיבדו את עבודתם בתקופה זו ואינם זכאים לדמי אבטלה משלא השלימו את תקופת האכשרה הנדרשת. מרבית האסירים משתייכים לאוכלוסיה במעמד חברתי-כלכלי נמוך ורבים מהם יוצאים מהכלא כשהם חסרי כל. אלה מביניהם שהצליחו למצוא עבודה לאחר שחרורם מוצאים עצמם כעת עם פיטוריהם או הוצאתם לחל"ת בפני משבר כלכלי וקיומי קשה ביותר שמעלה באופן ברור את הסיכון להתדרדרותם בחזרה לעולם הפשע. יש גם מאות אסירים משוחררים שהשתחררו במהלך החודשים האחרונים בפיקוח של הרשות לשיקום האסיר. בהעדר זכאות לדמי אבטלה, סביר להניח כי תכנית השיקום שגובשה עבורם על ידי הרשות תרד לטימיון. יש להגמיש את הקריטריונים לזכאות לדמי אבטלה ביחס לאסירים משוחררים.

[פנייתנו בעניין זה](#)

בכבוד רב,
דבי גילד-חיו, עו"ד
מנהלת קידום מדיניות וחקיקה